

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **P. S.**

oskarżonego z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 lipca 2025 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku - Białej

z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt VII Ka 529/24,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt II K 636/22 i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.,,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć oskarżonego P.S. kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

W sprawie o sygn. akt II K 636/22 m.in. P. S. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 20 stycznia 2020 roku, w Ż. , woj. [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał środek odurzający

w postaci suszu ziela konopi innych, niż włókniste, w ilości co najmniej jednej porcji dilerkiej,

tj. o przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

II. w dniu 7 sierpnia 2020 roku, w Ż. , woj. [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał substancję psychotropową w postaci mefedronu, w ilości co najmniej jednej porcji dilerkiej,

tj. o przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

III. w dniu 1 września 2021 roku, w Ż. , woj. [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał substancje psychotropowe w postaci: N-etyloheksedronu, o wadze 2,88 grama netto oraz 3-chlorometkatynonu (3-CMC), o wadze 16,05 grama netto,

tj. o przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Sąd Rejonowy w Ż. wyrokiem z dnia 14 lutego 2024 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II K 636/22, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k.:

1. uznał oskarżonego P. S. , za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt III części wstępnej wyroku, ustalając, że ilość posiadanych substancji psychotropowych wynosiła łącznie 17,74 g, stanowiącego przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to, na mocy tego przepisu, wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k., wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu Pawłowi Stankiewiczowi na okres próby wynoszący 2 lata;

3. na mocy art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zasądził od oskarżonego P. S. - na rzecz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „F. ”, ulica D.[...] w G. - nawiązkę w kwocie 2.000 złotych;

4. na mocy art. 72 § 1 pkt 1 k.k., zobowiązał oskarżonego P. S. - do pisemnego informowania Sądu o przebiegu okresu próby, co 6 miesięcy;

- w punktach 7 i 8 wyroku orzekł, w odniesieniu do P. S. , w przedmiocie dowodów rzeczowych;

- w punkcie 9 wyroku tiret pierwsze - na mocy art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. - uniewinnił oskarżonego P. S. od popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt I i w pkt II części wstępnej wyroku.

Apelacje od powyższego wyroku wniesione zostały przez prokuratora oraz obrońcę oskarżonego P. S. .

Prokuratur Rejonowy w Ż. , zaskarżył go m.in. w stosunku do oskarżonego P. S. „w zakresie uniewinnienia od czynów z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przypisanych mu w pkt I i II wyroku – w całości na niekorzyść oskarżonego”, a także zaskarżył go na niekorzyść innych oskarżonych i powołując się na treść art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zarzucił:

„1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, „polegający na uznaniu, że dowody ujawnione na rozprawie, a w szczególności nagrania z kamer monitoringów wraz z dźwiękiem, umieszczonych w mieszkaniu P. Z. , jak i protokoły oględzin plików multimedialnych zawierających wizerunki oskarżonych odwiedzających P. Z. oraz stenogramy z ich rozmów, opinia toksykologiczna substancji zabezpieczonych u P. Z. , opinia biegłego sądowego z zakresu kryminologii przestępczości narkotykowej, slangu narkotykowego i przestępczego - i ustalone na ich podstawie okoliczności w postaci zakupu substancji odurzających lub substancji psychotropowych przez oskarżonych od P. Z. , podczas których to transakcji oskarżeni porozumiewali się z wymienionym slangiem narkotykowym świadczącym o rodzaju i ilości zakupionego środka zabronionego, nie są wystarczające do uznania za udowodniony fakt popełnienia przez oskarżonych czynów z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, podczas gdy dowody te i okoliczności ocenione we wzajemnym ze sobą powiązaniu prowadzą do jednoznacznego wniosku, że oskarżeni dopuścili się zarzuconych im czynów;

2) obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a to art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. polegającą na uwzględnieniu jedynie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonych i dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z pominięciem dowodów

świadczących o sprawstwie oskarżonych, a to nagrań z kamer monitoringu wraz z dźwiękiem, umieszczonych w mieszkaniu P. Z. , jak i protokołów oględzin plików multimedialnych zawierających wizerunki oskarżonych odwiedzających P. Z. oraz stenogramy z ich rozmów, opinii toksykologicznej substancji zabezpieczonych u P. Z. , opinii biegłego sądowego z zakresu kryminologii przestępczości narkotykowej, slangu narkotykowego i przestępczego, wbrew zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego i przyjęcie, że oskarżeni nie dopuścili się zarzucanych im czynów, a to posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych”.

Podnosząc powyższe zarzuty prokurator wniósł o: uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej uniewinnienia P. S. (oraz innych oskarżonych) i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Żywcu do ponownego rozpoznania, a w pozostałym zakresie tj. od pkt 1 do pkt 7 o utrzymanie wyroku w mocy.

Obrońca oskarżonego P. S. zaskarżył powyższy wyrok w całości i na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 k.p.k. zarzucił:

„1. Naruszenie prawa materialnego, a to art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii poprzez przypisanie oskarżonemu sprawstwa mimo braku związku między jego osobą, a znalezionymi w budynku jednorodzinnym w Ż. substancjami psychotropowymi.

2. Obrazę prawa procesowego, która miała wpływ na treść wyroku, a to:

- art. 5 § 2 i art. 7 k.p.k. poprzez przyjęcie, że substancje znalezione w koszu na śmieci substancje psychotropowe należały do P. S. .
- art. 4 k.p.k. poprzez uwzględnienie dowodów wyłącznie na niekorzyść oskarżonego.

3. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia przez uznanie, że znalezione w koszu na śmieci, znajdującym się na terenie budynku jednorodzinnego w Ż. substancje psychotropowe należały do oskarżonego”.

W konkluzji obrońca wniósł o: „zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

Sąd Okręgowy w Bielsku - Białej wyrokiem z dnia 27 listopada 2024 r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII Ka 529/24, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez Prokuratora Rejonowego w Żywcu i obrońcę oskarżonego P. S. :

I. uchylił pkt 9 i 11 zaskarżonego wyroku i w tym zakresie sprawę oskarżonych P. S. , P. K. , S. L., J. M., A. S., P. O., D. D., W. K., D. P., K. O. i M. G. przekazał Sądowi Rejonowemu w Żywcu do ponownego rozpoznania;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

III. zwolnił oskarżonego P. S. od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Obrońca oskarżonego P. S. wniósł skargę na powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku - Białej. Na zasadzie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. zaskarżył go „w całości, na korzyść oskarżonego wyrok w części uchylającej wyrok Sądu Rejonowego w Żywcu z dnia 14 lutego 2024 r. sygn. akt II K 636/22” i na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. i art. 437 k.p.k. zarzucił:

„Naruszenie art. 437 k.p.k. poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Żywcu w części uniewinniającej oskarżonego P. S. podczas, gdy uchylenie to jest pozbawione podstaw, odbyło się sprzecznie z treścią art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i poprzez tłumaczenie wątpliwości na niekorzyść oskarżonego polegające na uznaniu, że odnośnie zarzutu z dnia 20 stycznia 2020 r. i co do zarzutu 7 sierpnia 2020 r. z przedstawionych przez oskarżyciela dowodów można ustalić, że oskarżony nabywał jakiegokolwiek substancje psychotropowe”.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonego P. S. jest niezasadna i dlatego podlega oddaleniu.

Na wstępie przypomnieć należy, że w myśl art. 539a § 1 k.p.k., nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego można wnieść wówczas, gdy wydane na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenie o charakterze kasatoryjnym naruszało art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Z treści powyższych przepisów wynika, że rozpoznanie skargi powinno ograniczać się do zbadania, czy dotychczasowe rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji jest dotknięte jedną z wad określonych w art.

439 § 1 k.p.k. (wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza), albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości (art. 437 § 2 k.p.k.). Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest więc jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy w realiach konkretnej sprawy rzeczywiście istniała taka podstawa. Za takim stwierdzeniem przemawia także *ratio legis* wprowadzenia instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego (zob. uchwała SN [7] z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23). Natomiast niedopuszczalne jest aby Sąd Najwyższy, w trybie art. 539a k.p.k., badał merytorycznie prawidłowość przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień podniesionych w apelacji, jak również zasadność uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (zob. postanowienie SN z 30 listopada 2022 r., II KS 20/22 i przywołane tam orzecznictwo SN). Podstawą skuteczności skargi, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jest zatem wykazanie (po myśli art. 539a § 3 k.p.k.), że wydanie - na etapie postępowania apelacyjnego - orzeczenie kasatoryjne naruszało art. 437 k.p.k. (w rzeczywistości chodzi o art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. - zob. D. Świecki [w:] D. Świecki [red.]; Kodeks postępowania karnego. Komentarz do zmian 2016, W-wa 2016, s. 590), lub też, że przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości (zob. postanowienie SN z 27 marca 2025 r., III KS 56/24). Wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. zakaz skazania w postępowaniu odwoławczym oskarżonego, który został uniewinniony w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jest jednym z powodów uzasadniających uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, stosownie do art. 437 § 2 k.p.k. (zob. postanowienie SN z 4 lipca 2025 r., III KS 20/25). Taka właśnie sytuacja miała miejsce w realiach przedmiotowej sprawy.

Z uzasadnienia zaskarżonego skargą orzeczenia Sądu odwoławczego wynika wprost, że podstawą wydania wyroku kasatoryjnego był art. 454 § 1 k.p.k. (w zw. z

art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.). Sąd *ad quem* podzielił bowiem stanowisko prokuratora wskazując: na zasadność podniesionego „zarzutu błędnej oceny dowodów, która doprowadziła do przyjęcia, iż w sprawie brak jest wiarygodnych dowodów potwierdzających fakt popełnienia przez oskarżonych zarzucanych im czynów. Z uwagi zaś na brzmienie art. 454 § 1 k.p.k. w tej sytuacji jedynym możliwym rozstrzygnięciem było uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji”. Analiza uzasadnienia orzeczenia Sądu odwoławczego jednoznacznie wskazuje, iż dokonana przez sąd *ad quem* ocena dowodów doprowadziła go do wniosków odmiennych, aniżeli te, które były udziałem Sądu I instancji, które skutkowały uniewinnieniem m.in. oskarżonego P. S. , jednakże dokonaniu zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia stała na przeszkodzie reguła *ne peius* i dlatego w sprawie zaszyły podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego. Względy semantyczne są w takiej sytuacji irrelewantne (zob. postanowienia SN: z 29 maja 2025 r., IV KS 9/25; z 4 lipca 2025 r., III KS 20/25).

Powyższe oznacza, że zaskarżone skargą orzeczenie nie narusza art. 437 § 2 k.p.k., skoro przepis ten wymienia m.in. art. 454 k.p.k. jako jedną z podstaw wydania wyroku kasatoryjnego. W realiach rozpoznawanej sprawy, Sąd Okręgowy w Bielsku -Białej nie miał więc możliwości wydania innego orzeczenia niż to, które wydał. Obowiązek podjęcia określonej decyzji wynikał bowiem z treści przepisu art. 454 § 1 k.p.k., zgodnie z którym sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. W tym układzie procesowym decyzja Sądu odwoławczego nie mogła być inna, a wydanie wyroku skazującego w drugiej instancji uniemożliwiła reguła *ne peius*. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozostawia wątpliwości, że przyczyną uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w Ż. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym był zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. W pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazano, iż: „Sąd Odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w I instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Gdyby materiał dowodowy został oceniony w sposób prawidłowy, pozbawiony wskazanych w niniejszym uzasadnieniu uchybień, to Sąd I instancji nie wydałby wyroku uniewinniającego”. Na marginesie odnotować należy, że również w

sporządzonym formularzu uzasadnienia zaznaczono stosowny kwadrat (pkt 5.3.1.4.1. ze wskazaniem art. 454 § 1 k.p.k. - k. 1045 *in fine*), a jak już to wyżej podkreślono przepis ten jest jedną z podstaw, wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k., do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Oznacza to, że wbrew stanowisku skarżącego, nie doszło do obrazu art. 437 k.p.k. W kontekście podniesionego przez obrońcę zarzutu i jego argumentacji stanowczo należy podkreślić, że Sąd Najwyższy, z uwagi na prawne uwarunkowania instytucji skargi z rozdziału 55a k.p.k., nie jest uprawniony do oceny prawidłowości kontroli odwoławczej przeprowadzonej w tej sprawie przez Sąd Okręgowy w Bielsku - Białej. Zakres rozpoznania sprawy w postępowaniu skargowym jest bowiem bardzo ograniczony. Mianowicie postępowanie to ma na celu jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz, czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne. Sąd Najwyższy nie może natomiast badać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania określonego wyroku. Przepis art. 539a § 3 k.p.k. nie przyznaje mu bowiem kompetencji do dokonywania oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego (por. postanowienia SN: z 11 czerwca 2021 r., III KS 1/21; z 31 maja 2021 r., V KS 13/21; z 27 marca 2025, IV KS 2/25; z 4 lipca 2025 r., III KS 20/25). Dlatego też rozpoznając wniesioną przez obrońcę skargę Sąd Najwyższy nie mógł wejść w rolę sądu odwoławczego i dokonać ponownej (postulowanej przez skarżącego), własnej oceny zasadności zarzutów podniesionych w wywiedzionych apelacjach. W zakres kognicji Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę nie wchodzi bowiem ocena poglądu sądu odwoławczego o zasadności rozpoznawanej przez ten sąd apelacji prokuratora (na niekorzyść oskarżonego P. S.). Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie kontrola skargowa podstaw uchylenia wyroku, związanych z uchybieniami określonymi w art. 438 k.p.k., nie może jednak prowadzić do badania zasadności ich stwierdzenia przez sąd odwoławczy, a powinna ograniczyć się tylko do tego, czy z tego powodu dopuszczalne jest wydanie kasatoryjnego orzeczenia. W przeciwnym wypadku musiałaby ona obejmować także kontrolę rozpoznania sprawy co do istoty. Taki zaś zakres kontroli skargowej pozostawałby w sprzeczności z wynikami wykładni

językowej i systemowej przepisów o skardze. (por. uchwała SN [7] z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23).

Reasumując, ocena słuszności stanowiska Sądu odwoławczego - *in concreto* Sądu Okręgowego w Bielsku - Białej - pozostaje poza zakresem kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy, w ramach niniejszego postępowania. Natomiast określone zapatrywanie Sądu *ad quem* obligowało ten organ do uchylenia zaskarżonego wyroku (w pkt 9 i 11) i w tym zakresie przekazania sprawy oskarżonego P. S. (oraz innych oskarżonych), Sądowi Rejonowemu w Ż. do ponownego rozpoznania, skoro nie wchodziło w grę wydanie wyroku skazującego w instancji odwoławczej (*arg. ex art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k.*).

Skoro Sąd Okręgowy w Bielsku - Białej w zaskarżonym wyroku kasatoryjnym nie dopuścił się uchybienia przepisowi art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., wniesioną skargę należało oddalić. Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 4 *a contrario* k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]